

VAN BOOM TOT KLOMP

Voor je vertrekt kan je aan het Streekmuseum 'De Reinvoart' in een van de oude stallen bekijken hoe zo'n klompenmakerij er uit zag, net als verschillende werktuigen en modellen van klompen. Zo krijg je ook zicht op de verschillende fasen bij het maken van klompen en de reden waarom er al snel 'specialisten' in bepaalde onderdelen van het proces ontstonden. Het streekmuseum is echter alleen open op zondag.

Fase 1: Het kappen. Het hout wordt zorgvuldig uitgekozen (meestal populieren- of wilgenhout) en naar de werkplaats versleept. De klompenmaker zaagt het hout tot blokken en holt het uit.

Fase 2: Het snijden. De blokken worden tot klompen gesneden en de juiste vorm voor de voet wordt uitgesneden met verschillende boren en messen.

Fase 3: Het drogen. Na het schuren gaan de klompen een droogoven in.

Fase 4: De afwerking. De binnen- en buitenkant krijgen nog de laatste verfijning.

Fase 5: Het schilderen. De klompen krijgen een grondkleur en soms zelfs versieringen, al werden die soms ook in de klomp gekerfd. Klompen die niet geverfd werden, kregen een vale bruine kleur van de rookoven. Loksbergse klompen waren te herkennen aan een eigen, typische beschikdering met gele ondergrond en bordeauxrode band.

KLAVIDDER KLAVEDDER

door Auguste Cuppens, pastoor-dichter van Loksbergen (1862-1924)

Klavidder klavedder

De klompjes gaan en staan

En slaan al op de haan

Zo fijn op maat

Dat heel de straat

Vol slappende soldaatjes gaat

Klavidder klavedder

Roert heen en voet

Het doet aan bloed

En spieren goed

Stap flink op maat

Dat heel de straat

Vol dappere soldaatjes gaat

Klavidder klavedder

Van kop tot teen

Is 't warm nu

In ons lijf en leen

Stap vast op maat

Dat heel de straat

Vol dappere soldaatjes gaat

Dienst voor Toerisme

Markt 14 - 3345 Halen

T 013 61 81 32

F 013 61 81 21

toerisme.info@halen.be

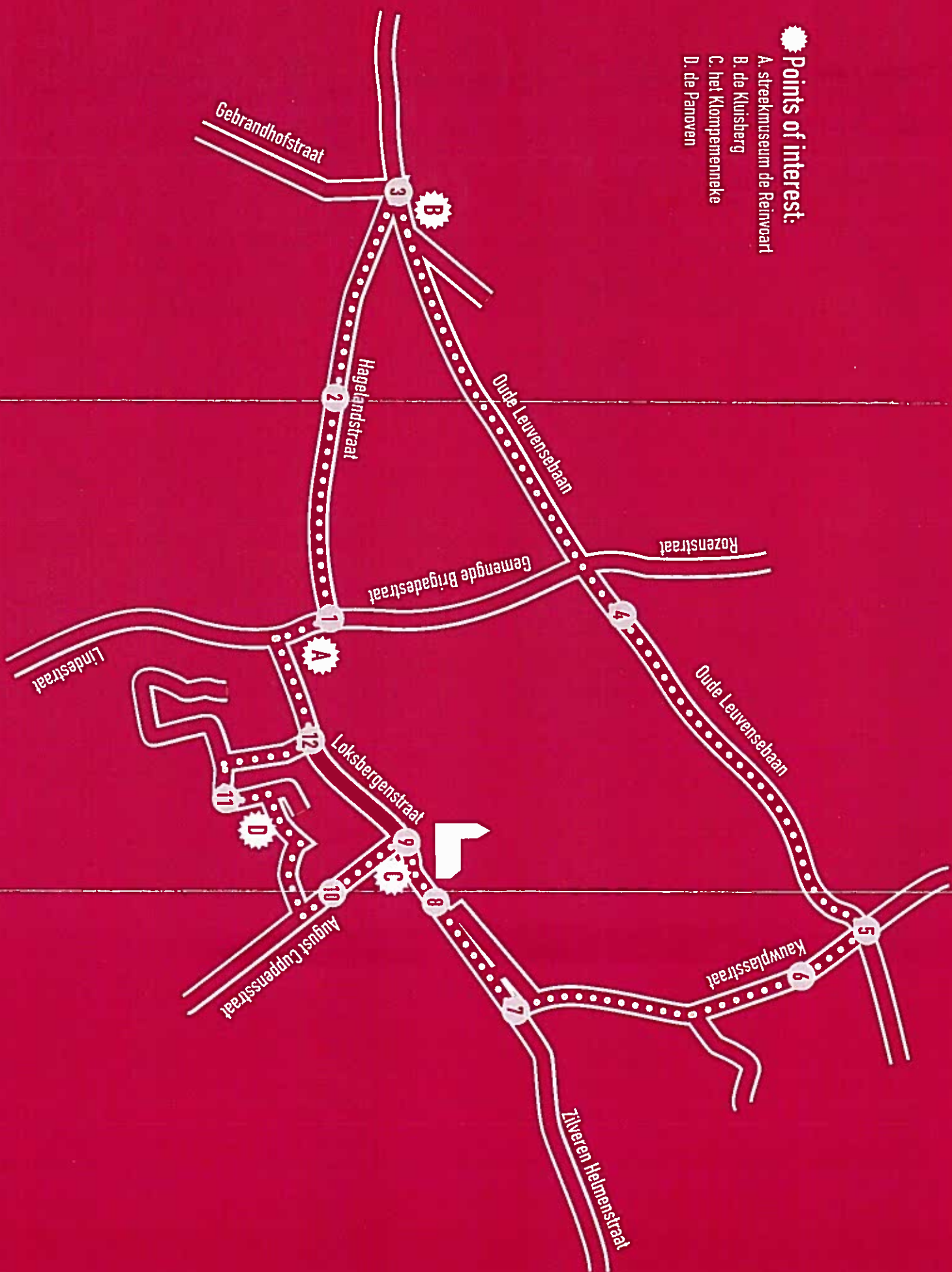
www.halen.be

**KLOMPEN-
WANDERING**
• 5,5 KM
LOKSBERGEN

Points of interest:

- A. streekmuseum de Reinvoart
- B. de Kluisberg
- C. het Klompemuseum
- D. de Panoven

DE WANDELING

1. De Klompenwandeling in Loksbergen start aan het Streekmuseum 'De Reinvoart'. De route is vanaf hier aangeduid met kleine bordjes met de afbeelding van een klomp.

STREEKMUSEUM DE REINVOART

Reinvoart is de streekbenaming voor het 'boerenwormkruid', dat groeit langs wegbermen en velden. Het Hagelands volkskundig streekmuseum is ondergebracht in een typische langgevelhoeve en laat je kennis maken met het dagelijkse leven in het Hageland anno 1900. Er zijn een herberg, school, klompenmakerij, eetkamer en slaapkamer ondergebracht. Daarnaast is er nog tal van andere huisraad, landbouwwerktuigen en dagdagelijkse gebruiksvoorwerpen zoals een fiets met houten velgen, een authentieke leuvense stoof en een spinnenwiel. Je kan een bezoek combineren met een holle wegenwandeling of een rit met de paardentram. Proef ook de Hagelandse gastronomie, zoals 'Reinvoart-jenever', kruidkoeken, een 'Halens Helmke' of Hagelandse streekwijn.

2. We steken aan het Streekmuseum rechtdoor over en wandelen de Hagelandstraat in. We volgen deze weg een heel stuk omdat deze straat vroeger het klop-pende hart van de klompenindustrie in Loksbergen was. Nu zie je er natuurlijk nog weinig van, maar in vele van deze huizen woonden hele gezinnen die in de industrie werkten, boomslepers, meestersnijders of klompenverkopers. Waar nu houthandel Brems gevestigd is, was destijds de eerste industriële klompenmakerij van Loksbergen.

3. Op het kruispunt (aan de linker kant zien we een kapel) slaan we rechts af, een beetje schuin omhoog, naar

6. We slaan rechts af en volgen de Kauwplasmastraat naar beneden.

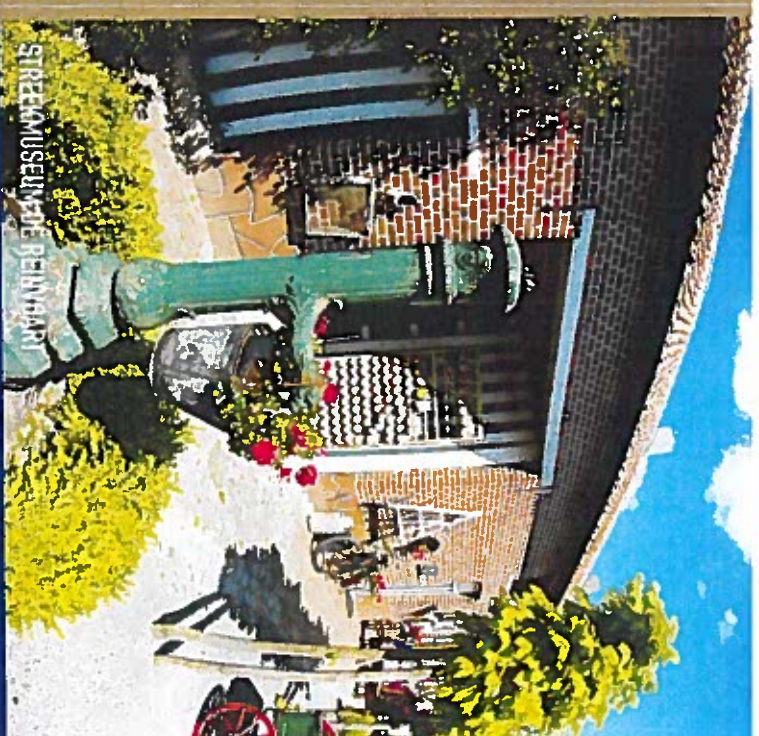
7. Aan de T-splitsing slaan we rechts af, naar de Loksbergenstraat. Voor de Loksbergenstraat geldt hetzelfde als voor de Hagelandstraat, met name dat er in het verleden allerlei mensen woonden die in de klompen-industrie werkten.

8. Aan de rechterkant passeren we de mooie pastorie van het dorp, waar pastoor-dichter August Cuppens woonde tussen 1862 en 1924 en het gedicht 'Klavedder Klavedder' schreef.

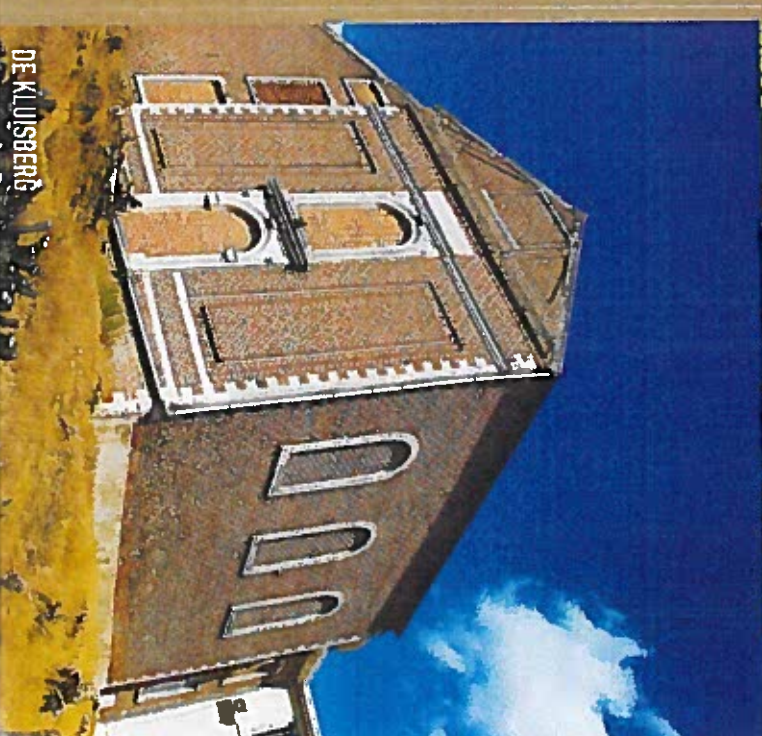
9. Op het dorpsplein, nog steeds aan de Loksbergenstraat en tegenover de kerk, staat voor het café het standbeeldje 'Het Klompemenneke', opgericht in 1994, dat dient als herinnering aan de verdwenen klompennijverheid. Dit beeldje werd gemaakt naar een foto van klompenmaker Auguste Vandingenen uit Reinrode.

HET KLOMPEMENNEKE

Dat er zoveel klompen vervaardigd werden in Halen, is logisch. De vele boeren hadden immers aangepast schoeisel nodig. Enkel plattelandslieden en leden van de lagere stadsbevolking droegen klompen en het dragen van schoenen en laarzen was een voorrecht voor hogere sociale klassen. Klompen lieten immers geen soepele gang toe omdat ze gemakkelijk van de voeten vielen en vrij zwaar wogen. Maar klompen waren wel erg gemakkelijk om aan en uit te trekken en dat was wel zo gemakkelijk voor boeren en boerinnen, die snel naar buiten konden om koeien te melken, dieren te voederen of in de tuin groenten

STREEKMUSEUM DE REINVOART

DE KLOMPBERG

berg waar we nog de kapel en een deel van de 16de-eeuwse gebouwen zien van de voormalige Kluis van Reinrode.

DE KLUISBERG

De Kluisberg is het hoogste punt van Loksbergen en ligt 88 meter boven de zeespiegel. De "Kluis van Reynrode" was een ermitage van de derde orde der geschoeide karmelieten, gesticht aan het einde van de 17de eeuw. Deze kluisenaars wijdden zich aan gebed, gaven onderlicht aan de kinderen uit de buurt en verzorgden krankzinnigen. De classicistische kapel dateert uit de jaren 1794-98 en werd gebouwd op de plaats van een oudere, 15de-eeuwse kapel. De kluis is nu een landbouwuithating en de kapel is omgevormd tot een koelkamer voor fruit, maar met behoud van de oorspronkelijke buitengevels. Aan de Kluis vertrekt ook één van de mooiste holle wegen van de provincie Limburg, diep ingesneden met aan weerszijden een dichte begroeiing en ijzerzandstenen formaties. De orde der Geschoeide Karmelieten deed hier aan verpleegzorg van zwakzinnigen. Op het einde van de 18de eeuw verkocht de Franse bezetter het klooster als 'zwart goed' en sindsdien is het in privé-handen. Hier bevinden zich Hagelandse wijngaarden die een fruitige, droge witte wijn voortbrengen.

4. We volgen rechts de Oude Leuvense baan, die de vallei van de IJzerbeek volgt. Geniet van het mooie zicht op het glooiende landschap en uitzicht op het dorp van Loksbergen. Op het kruispunt met de Gemengde Brigadestraat en de Rozenstraat blijven we gewoon recht-door volgen, tot we opnieuw aan een kruispunt komen.

5. Aan de kruising van de Oude Leuvense Baan met de Kauwplastraat staat een prachtige, oude lindeboom. Vroeger stond hier onder deze boom een veldkapel waar wijlen pastoor-dichter August Cuppens het bekende lied 'Onze-Lieve-Vrouw van Vlaanderen' schreef.

veters knopen. Dovenaren waren klompen erg waar aan de voet omdat het gedroogde hout erg hard was en dus geen koude of vocht doorliet.

10. We slaan links af de August Cuppensstraat in en dan meteen rechts de Panovenstraat in. Deze wandeling mag dan wel in het teken staan van de klompenindustrie van Loksbergen, maar de regio stond in vroegere tijden bekend om meerdere ambachten. We zien nu de Panoven, een voormalige fabriek waar dakpannen werden vervaardigd.

DE PANOVEN

De bloeiende stad die Halen ooit was, verviel vanaf de 16de eeuw. Vanaf het einde van de 19de eeuw leefde Halen opnieuw op met kleine, lokaal gerichte bedrijven en mensen die zelfstandige beroepen opnamen. Naast de klompenijverheid vervulde ook de Panoven daar een heel belangrijke rol in. Zoals je waarschijnlijk al uit de naam kan afleiden, produceerde deze fabriek dakpannen. De oven is niet meer in gebruik en de resten van deze onderneming hebben tegenwoordig een heel andere bestemming gekregen, maar delen van de ovens en achtergebleven dakpannen kan je nog altijd bekijken.

11. We volgen de weg verder en slaan vervolgens links en rechts af.

12. We komen terug aan de kruising met de Loksbergenstraat en slaan deze links in en komen zo terug aan ons vertrekpunt, het Streekmuseum 'De Reinvoart'.

HET KLOMPENMUSEUM

DE PANOVEN